

ANEM

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija
Association of Independent Electronic Media
Beograd, Takovska 9, tel/fax: + 381 11 322 5852, 3038 384

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

господин Иван Тасовац, министар

господин Саша Мирковић, државни секретар

Влајковићева 3

Београд

Београд, 10.11.2014.

Предмет: Правилник о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања

Поштовани,

Обраћамо вам се у вези са обавезом Министарства из члана 28. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/2014) да ближе уреди суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања.

Асоцијација независних електронских медија (АНЕМ) верује да најзначајније достигнуће недавно усвојеног Закона о јавном информисању и медијима и његов најважнији део чине управо оне

његове одредбе које инсистирају на контроли и транспарентности државне помоћи и поштовању правила конкуренције.

Окружење за деловање медија у Србији, нажалост, није повољно. Ово показују, пре свега, редовни финансијски извештаји медијских кућа у земљи, међу којима се, готово на прсте једне руке, могу избројати извештаји оних медијских кућа које послују позитивно и нису у губицима.

У таквим условима подршка државе постаје, и више него иначе, један од кључних услова за опстанак великог броја медија. Тим пре је нужно да се таква подршка учини транспарентном и политички неутралном.

Интереси који се штите подршком медијима су неспорни. Модерно демократско друштво незамисливо је без медија који су приступачни, широко доступни, који одражавају плуралистичку природу друштва, отварају простор за дебату о стварима од јавног интереса и грађанима пружају информације неопходне за доношење информисаних одлука. Али, ови интереси не смеју бити злоупотребљени на начин на који би државну подршку медијима, уместо њеног довођења у службу јавног, користио зарад партикуларног интереса, истовремено нарушавајући конкуренцију на медијском тржишту.

Управо у том контексту, АНЕМ верује да је уређивање система суфинансирања пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања од изузетне важности и спреман је да пружи сваку подршку како би се тај циљ остварио.

Министарство својим радом на тексту будућег Правилника о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања треба да потврди и одбрани озбиљан искорак направљен Законом о јавном информисању и медијима. АНЕМ предлаже да се у том смислу посебно поведе рачуна о следећем:

Прво, иста правила и исти критеријуми за суфинансирање пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања морају важити, без изузетка, за све.

Стратегијом развоја система јавног информисања у Републици Србији до 2016. године („Службени гласник РС“, бр. 75/2011) предвиђено је да ће суфинансирање јавног интереса у медијском сектору

бити у свему у складу с прописима којима је регулисана контрола државне помоћи и по јединственој методологији, без обзира на то да ли се као давалац помоћи у конкретном случају појављује Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

У наведеном смислу изузетно је важно да се Правилником о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања никоме и ни на једном нивоу власти не остави простор да се од јединствене методологије, правила и критеријума одступа. Иста методологија, правила и критеријуми морају важити, без изузетка, за све.

Друго, минимум новца који треба издвојити из буџета за пројектно финансирање јавног интереса у области информисања одређен је Законом о јавном информисању и медијима у обиму који ће обезбедити остваривање јавног интереса у овом сектору.

АНЕМ се не слаже са тврдњама да Законом о јавном информисању и медијима није прописан минимум издвајања новца из буџета за пројектно финансирање јавног интереса у области информисања. Још Стратегијом развоја система јавног информисања било је предвиђено да ће укупна средства за суфинансирање јавног интереса у медијском сектору бити утврђена и опредељена у обиму који ће обезбедити остваривање јавног интереса у медијском сектору. Чланом 17. Закона о јавном информисању и медијима предвиђено је да „Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе обезбеђује из буџета део средстава за остваривање јавног интереса у области јавног информисања.“ Реч „део“ у цитираном члану не односи се на јавни интерес, та реч се односи на буџет. Део буџета Републике Србије, део буџета аутономне покрајине, део буџета сваке јединице локалне самоуправе издваја се за суфинансирање пројеката у области јавног информисања ради остваривања јавног интереса. Али, јавни интерес мора на тај начин да буде остварен у целини, а не у само делу.

Транспарентна додела и трошење само за потребе задовољавања Законом о јавном информисању и медијима дефинисаног јавног интереса негде ће довести до смањења издвајања у односу на неки претходни период, али у срединама где су издвајања и до сада била недовољна, она ће сада морати да буду већа.

Неопходно је да Министарство текстом будућег Правилника о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања ово несумњиво разјасни. Дакле, ради остваривања јавног интереса у области јавног информисања, Република Србија, аутономна

покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују из свог буџета средства за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања.

Неспорно је да ће то бити само део буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, а не читав буџет. Неспорно је и да се појединачни пројекти суфинансирају, да се ни за један пројекат неће додељивати сва потребна средства, већ само део, односно највише до 80%. Али мора бити неспорно и да се јавни интерес на тај начин мора остварити, и то не у само делу. Обим средстава који из сваког појединачног буџета мора издвојити за ову намену јесте онај који је довољан да обезбеди остваривање јавног интереса.

Треће, суфинансирање пројеката представља шему државне помоћи, чија примена нужно мора да подлеже и накнадној контроли Комисије за контролу државне помоћи.

Сама чињеница да се помоћ додељује на основу спроведеног јавног конкурса не сме да амнестира од одговорности у оним случајевима у којима сам јавни конкурс, расподела или коришћење средстава након њега нису спроведени у складу са одредбама Правилника о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања, Закона о јавном информисању и медијима и Закона о контроли државне помоћи.

АНЕМ верује да суфинансирање пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања представља својеврсну шему државне помоћи у смислу одредбе члана 12. став 2. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 51/2009), односно скупа свих прописа који представљају основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати), односно нацрта, односно предлога прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати).

Не улазећи у питање да ли оваква шема државне помоћи подлеже обавези претходног пријављивања Комисији за контролу државне помоћи, она нужно мора да подлеже накнадној контроли Комисије у смислу одредбе члана 16. Закона о контроли државне помоћи. Само на тај начин обезбеђује се оно што је још Стратегијом развоја система јавног информисања било предвиђено као стратешки циљ Републике Србије у овој области - усклађеност суфинансирања пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања с прописима којима је

регулисана контрола државне помоћи. Само тако обезбеђује се неопходан механизам контроле суфинансирања пројеката.

Четврто, руководилац органа који је расписао конкурс није апсолутно везан предлогом стручне комисије, али одлуку на конкурс доноси на основу њега.

Свака одредба у будућем Правилнику о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања којом би се посебно истицало да руководилац органа који је расписао конкурс може донети одлуку о расподели средстава која није у складу са предлогом комисије, била би сувишна, непотребна и уносила би додатну забуну у овај процес.

Наиме, у члану 24. Закона о јавном информисању и медијима већ пише да стручна комисија само даје оцену пројеката поднетих на конкурс. У члану 25. Закона о јавном информисању и медијима већ пише да одлуку о расподели средстава доноси руководилац органа који је расписао конкурс, а на основу образложеног предлога комисије. Већ из овога апсолутно је јасно да:

- руководилац органа и иначе није апсолутно везан предлогом;
- решење и иначе мора имати образложење, и
- образложење и иначе мора бити „посебно“ ако руководилац органа одлучи другачије од предлога комисије, зато што у том случају руководилац органа не може просто преписати образложење предлога комисије, већ мора да образложи какав је предлог добио од комисије и из којих разлога је на основу таквог предлога одлучио другачије (јер решење се у складу са чланом 25. Став 1. Закона о јавном информисању и медијима доноси на основу образложеног предлога комисије и када руководилац органа тај предлог прихвати, али и када га не прихвати).

Изузетно је важно да се у будућем Правилнику о суфинансирању пројеката којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања посебно не апострофира право руководиоца органа да предлог комисије не прихвати, иако је неспорно да он то право има, зато што би такво апострофирање деловало дестимулативно на независне стручњаке за медије или медијске раднике да се прихвате учешћа у стручним комисијама за оцену пројеката поднетих на конкурс, што би последично могло да угрози читав систем пројектног финансирања.

АНЕМ, као највеће удружење електронских медија у Србији, снажно подржава медијске реформе и дубоко респектује напор који Министарство улаже у њихово спровођење. За унапређење окружења за рад медија у Србији значај уређивања система суфинансирања пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања и његове касније имплементације је изузетан.

Забринут смо, међутим, да уређивање тог система, само по себи, неће бити довољно, ако се не учини и додатни напор. Подсећамо вас на извештај европског експерта *dr Katrin Nyman-Metcalf* о медијима и слободи изражавања у Србији од 20. фебруара ове године, иначе с разлогом веома похвалан по Министарство, а посебно на његов део у коме се наводи да је потребно прописати јасна упутства и процедуре за набавке огласног простора и времена за емитовање програма од стране државе (органа јавне власти), а „како би се спречило коришћење тих механизма за нетранспарентно финансирање медија и дискриминацију између њих“. *Dr Nyman-Metcalf* написала је у извештају да постоји потреба да се јасно уреде надлежности како би се знало ко је надлежан да врши надзор над набавкама огласног простора и времена за емитовање програма од органа јавне власти и која средства и механизми за делотворан надзор том телу стоје на располагању.

АНЕМ позива Министарство културе и информисања да утиче на Министарство трговине, туризма и телекомуникација да се, кроз рад на припреми текста нацрта новог Закона о оглашавању, уреде надлежности и процедуре којима би се, како је то и *Katrin Nyman-Metcalf* сугерисала, спречило коришћење механизма набавке огласног простора и набавке времена за емитовање програма од стране органа јавне власти за нетранспарентно финансирање медија и дискриминацију између њих. АНЕМ верује да је то следећи корак, након уређења суфинансирања пројеката, који би додатно унапредио окружење за деловање медија у Србији и допринео јачању медијских слобода. АНЕМ је вољан да таквим процесима пружи пуну подршку.

С поштовањем,

Милорад Тадић, председник АНЕМ-а